

[Ole Vig Jensen]

ind, i dette tilfælde et frikommuneråd, som skulle vejlede og rådgive ministeren.

Vi har tillid til, at de mange forsøg og udviklingsarbejder, kommunerne nu er interesseret i at sætte i gang, vil komme til at foregå på et seriøst grundlag. Vi vil i øvrigt i forbindelse med det, socialdemokratiet har udtalt i deres betækningsbidrag, støtte, at ministeren sørger for, at der, hvor der er tale om mere vidtgående projekter, der kan forudsætte afgørende ændringer i gældende lovgivning, tilknyttes nødvendig forskningsekspertise. Jeg vil i den forbindelse henvide til, at vi jo har Amtskommunernes og Kommunernes Forskningsinstitut, der formentlig vil kunne drages ind i arbejdet, hvor det viser sig nødvendigt.

I første omgang drejer det sig om at give kommunerne den nødvendige frihed til selv at søge at gå nye veje til inspiration for en eventuel fremtidig lovgivning. Tanken om forskningsindsatsen synes jeg ministeren skal tage absolut seriøst og positivt imod.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§ 1

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 om en ny affattelse af § 2

forkastedes, idet 21 stemte for, 104 imod.

§ 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 om indsættelse af 2 nye paragraffer efter § 10

forkastedes, idet 22 stemte for, 109 imod.

Ændringsforslag nr. 2, ændringsforslag nr. 3, underændringsforslag nr. 5, ændringsforslag nr. 6 og ændringsforslag nr. 9 betragtedes som

bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 8.

§§ 3 og 4, ændringsforslag nr. 4, § 5, således ændret, og § 6

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7

forkastedes, idet 22 stemte for, 110 imod.

§§ 7-11, ændringsforslag nr. 10 og § 12, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 221:

Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Datakriminalitet).

(Fremsat 24/4 85).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Jimmy Stahr (S):

I takt med den stigende databrug stiger kriminaliteten i forbindelse med brugen af data desværre også. Jeg synes derfor, det er godt og fornuftigt, at straffelovrådet og ministeren nu har taget denne sag op. Straffelovrådet har som bekendt afgivet en betænkning, hvori rådet stiller forslag om ændring af straffeloven med henblik på en mere effektiv bekæmpelse af datakriminaliteten. Det er socialdemokratiet helt enig med straffelovrådet i. Vi er også generelt – lad mig sige det fra start – enige i ministerens forslag. Det skal sådan set ikke komme an på os, om vi eventuelt kunne nå at få det i orden inden sommer eller i hvert fald i begyndelsen af næste samling.

Der er selvfølgelig nogle ting, vi gerne vil tage op i retsudvalget, men jeg tror ikke, det vil volde det store besvær.

Vi mener, at sikkerhedsforanstaltningerne utvivlsomt har en lang tid større præventiv be-

[Jimmy Stahr]

tydning end ændringer af straffeloven, og derfor bør man lægge stor vægt på at bringe det præventive i orden. Man kunne jo overveje, hvad jeg har forstået at nogle medlemmer i pressen i de sidste dage har diskuteret, om man skulle indføre straf for ikke at have sine sikkerhedsforanstaltninger i orden, men det er en af de ting, som vi eventuelt kunne snakke nærmere om i retsudvalget.

Jeg har også hæftet mig ved ændringen af § 193, stk. 1, hvor man har en efter min opfattelse meget vid strafferamme gående fra bøde til fængsel i 6 år. Det er jo egentlig ret meget, når man tænker på, at den ramme skal omfatte f.eks. en chauffør, der stiller sin lastbil et forkert sted, og en, der f.eks. ødelægger hele værdipapircentralen. Det er jo ret langt inden for det samme straffeområde, så det er en af de ting, vi skal se nærmere på i udvalget.

Jeg har også studeret bemærkningerne nøje. Det kan godt være, at det er mig, der ikke læser så godt – eller ikke kan gennemskue det, sådan vil jeg hellere sige. Det er måske ikke så klart. Jeg kan sagtens se, at dette drejer sig om at beskytte de private erhvervsregistre. Det kan jeg tydeligt se. Det fremgår stort set af hver anden sætning. Men det er ligesom om det, når vi kommer til andre registre, er lidt sværere at finde i bemærkningerne, at dette altså også gælder for dem. Det er en af de ting, jeg synes vi skal skaffe os klarhed over, for jeg mener, det er mindst lige så nødvendigt, at vi beskytter – så godt som man nu kan beskytte ved hjælp af straffeloven – nogle af de offentlige registre. Det er nogle af de ting, der ikke er grund til at stå og tale så meget om i dag. Det kan vi tage op i udvalget.

Jeg kan kun sige, at vi generelt er positive over for ændringerne, og at vi også vil medvirke til, at arbejdet, hvis vi får oplysningerne hurtigt, går hurtigt.

Hagen Hagensen (KF):

Begrebet datakriminalitet, som vi skal drøfte i dag, er jo knyttet til den elektroniske eller den automatiske databehandling, som vi har oplevet har haft en rivende udvikling i de seneste årtier. Det skal være sagt straks, at der godt kan forekomme datamisbrug, om hvilke man kan sige, at de ikke skal være belagt med straf. Derfor skal man sondre

mellem, hvilke forhold man har med at gøre, og det gør man da også i den betænkning, der er kommet fra straffelovrådet.

Jeg er fuld af anerkendelse over, at justitsministeren fik sat i gang i fjor, at straffelovrådet skulle behandle spørgsmålet om datakriminalitet, og også over, at rådet i det relativt korte tidsrum har foretaget en så omfattende og grundig gennemgang af de af vore lovbestemmelser, der kan få betydning for disse lovovertrædelser. Det er vi tilfredse med. Ministeren har så omgående, som det overhovedet har kunnet gøres – tryksværten var vel næppe tør i betænkningen – fremsat et lovforslag, som ministeren gerne ser gennemført, hvis tinget vil det, og jeg tror godt, at tinget vil gå med til at gennemføre dette lovforslag meget snart.

Vi kender ikke omfanget af datakriminalitet hverken i andre lande eller herhjemme. Den er vanskelig at opdage, og der er sikkert en række forhold, der aldrig kommer frem til anmeldelse af forskellige grunde.

Det er med rette fremhævet af straffelovrådet, at brug af sikkerhedsforanstaltninger utvivlsomt har langt større præventiv betydning end ændring af straffebestemmelser og afgrænsning af strafbare områder. Derfor peges der også med rette, som ministeren gør det, på hele spørgsmålet, om vor datasikkerhed er tilstrækkelig og stor nok, og der nævnes i den forbindelse registerlovenes sikkerhedsbestemmelser og registertilsynets kontrol hermed. Disse forhold skal tinget jo drøfte i anden forbindelse, og det har været fremme i ministerens redegørelse. Jeg er da ganske enig i, at vi nøje skal følge udviklingen på dataområdet og sørge for, at sikkerhedsbestemmelserne stedse er så gode, som det er praktisk gørligt. Men ligefrem at indføre, hvad den forrige ordfører tænkte på, straf for ikke at have sine sikkerhedsforanstaltninger i orden, synes jeg er for meget. Man må vel sige, at det er dem, der overtræder loven eller tilegner sig det ene eller det andet, der først og fremmest skal straffes, ikke andre. Men naturligvis kan alle forhold overvejes. Jeg tror nu ikke, at det er den vej, man skal gå.

Vi skal også følge med i, hvad der sker i andre lande, for datatransmission kender ingen landegrænser. Ved at gøre dette modvirker vi også datakriminalitet. Når jeg har sagt dette, vil jeg gerne understrege det nød-

[Hagen Hagensen]

vendige i, at der er klare og rummelige regler til at opfange datakriminaliteten, og at vi også har mulighed for et kyndigt og effektivt efterforskningsarbejde. Det er egentlig pudsig at se, at straffeloven af 1930 har været så forudseende, at der kun behøves så få ændringer for at fange det op, vi drøfter i dag.

Vi kan give tilslutning til de foreslåede nye bestemmelser om databedrageri, om indtrængen i dataanlæg og angreb på disse og om de ændrede strafferammer.

Jeg vil godt særlig nævne den kategori af angreb, der lammer eller forstyrrer offentlige institutioner. Der er nævnt en række eksempler derpå. Jeg kan føje til, at også datacentraler, der skal udbetale løn eller lignende, kan rammes af det.

Jeg påskønner, at straffelovrådet er gået lidt uden for sit kommissorium og har medtaget angreb på radio- og TV-anlæg, der medfører omfattende forstyrrelser af driften. Det er måske noget, vi skal tænke på, når vi næste gang får en sort skærm. Hvad er det for noget? Er det ikke netop noget af det, vi skal fange op her? Det er noget, vort samfund må værne sig imod.

Vi vil tilsige en hurtig og velvillig behandling af dette lovforslag, som vi gerne ser gennemført, inden tingets møderække slutter.

Bjørn Elmquist (V):

Som en af dem, der har været inde på, at der er behov for en lovgivning vedrørende datakriminalitet, vil jeg på mit partis vegne hilse justitsministerens forslag velkommen. Der er virkelig ageret hurtigt, må man sige. Straffelovrådets betænkning var dårlig nok tør fra trykkeriet, før vi havde udkastet til lovændringerne; det synes jeg var virkelig fint.

Man kan godt diskutere, hvorfor der er dette behov. Omfanget er, hvad hr. Hagen Hagensen citerede fra betænkningen, ikke rigtig kendt, og selv om man kan anvende den betragtning, at de farligste forbrydelser er dem, der aldrig bliver opdaget, er det alligevel en noget forvrøvet betragtning, som man ikke kan trække helt ud. Vi har dog erfaringer fra USA og fra andre lande, som viser, at der er ganske stor risiko for datakriminalitet. Jeg har på ingen måde belæg for at sige, at det er tilfældet i Danmark, men vi

er i hvert fald i mit parti godt tilfredse med, at der nu bliver taget dette initiativ.

Der er selvfølgelig en juridisk diskussion, der kan føres, og nogle af bemærkningerne til lovforslaget er da også i den sammenhæng meget interessante, idet man gennemgår de fortolkninger, der kan lægges til grund for, at nogle af de bestemmelser, vi har i straffeloven, kunne anvendes i denne sammenhæng. Jeg skal, selv om det er interessant, ikke fordybe mig i dette her fra folketingets talerstol, men blot sige, at vi i mit parti er ganske enige i behovet for at få lavet en særlig bestemmelse, en særlig paragraf, som introducerer de i dansk ret, i dansk straffelovgivning i hvert fald, nye udtryk datakriminalitet og databedrageri. De andre ændringer af straffeloven mener vi ligeledes der er behov for.

Dette er vel, når det kommer til stykket, blot en start. Jeg læser både betænkningen og ministerens bemærkninger til lovforslaget på den måde, at efterforskningsindsatsen, politiets muligheder for at agere, skal vies særlig opmærksomhed, så man ikke kommer bagud. Den tekniske udvikling løber hurtigt, og ofte er det desværre sådan, at de, der vil misbruge den til økonomisk vinding eller på anden vis, er dem, der er forrest i udnyttelsen. Vi skal selvfølgelig være opmærksom på, at politiet og retsvæsenet ikke bliver handicappet.

Dertil kommer de præventive hensyn. Der er også andre ordførere, der har været inde på det, og det understreges i ministerens redegørelse. Vi ser i mit parti de overvejelser, de forsøg, der er i øjeblikket, på at skyde sig ind på en revision af registerlovgivningen, som den ser ud i dag, i denne sammenhæng. Det var ærgerligt, at vi ikke fik holdt vores registerkonference i går, men så må vi gøre det senere på året, gerne hurtigst muligt, sådan at vi får indtryk af, hvor meget i den eksisterende registerlovgivning det er nødvendigt at stramme op i forhold til den aktuelle lovgivning.

Vi er enige i, at det lovforslag, vi har på bordet i dag, skal gennemføres hurtigt. Vi mener godt, at det kan ske, uden at vi afventer den øvrige revision, som eventuelt skal finde sted på registerlovgivningens område. Vi vil derfor tilsige vores støtte til en hurtig udvalgsbehandling, og vi håber, at andre partier i tinget vil gøre det samme.

Ebba Strange (SF):

Også fra SFs side indser vi, at det kan være nødvendigt med regler i straffeloven, der retter sig mod datakriminalitet, men jeg må indrømme, at jeg er lidt forbavset over, at alle de foregående ordførere har ment, at det behøver at gå så kolossalt hurtigt, at vi er færdige før sommerferien. Jeg er gået herop på talerstolen med det synspunkt, at det er udmærket, vi har fået forslaget nu, men lad os nu give os tid til at se, om det er på denne måde, det skal gøres.

Der er jo tale om – det giver selvfølgelig en styrke til lovforslaget – at ministeren har fulgt straffelovrådets forslag, men vi har ingen høringssvar fået, og dem ville jeg forfærdelig gerne se, inden jeg lagde mig endeligt fast. Samtidig har vi ministerens ord i fremsættelsestalen for, at så vidt det er politiet bekendt, har vi ikke indtil nu været ude for omfattende datakriminalitet, og at hovedparten af den datakriminalitet, der er blevet registreret i Danmark, har kunnet opfanges af de eksisterende straffelovsbestemmelser. Derfor undrer det mig altså lidt med den kolossale hast, de andre ordførere har givet udtryk for.

Jeg vil godt i forlængelse af, hvad andre ordførere har sagt, sige, at jeg mener også, at vi skal være meget opmærksomme på, hvor meget sikkerhedsforanstaltningerne for private registre kan forbedres, og hvor meget vi skal stille krav om at de bliver forbedret. Hr. Hagen Hagensen var utilbøjelig til at kriminalisere det, at man ikke opfylder sikkerhedsbestemmelserne, men det fremgår ganske tydeligt af ministerens bemærkninger, at hvor sikkerheden ved de offentlige registre er stor, så stor, at der ikke er tale om nogen kriminalitet, så vidt jeg forstår, på det område – i hvert fald ikke noget, der betyder noget – er den meget ringere ved de private registre.

Jeg så gerne, å propos det, hr. Bjørn Elmquist sagde, at vi havde overstået vores registerkonference, inden vi tog endelig stilling til disse ting. Jeg beklager også, at den ikke kunne finde sted i går, men der var jo en del af folketingsmedlemmerne, der ikke syntes, de havde tid til at komme, så det er der ikke noget at gøre ved. Jeg mener, det er noget, vi skal være meget opmærksomme på, inden vi beslutter os for, hvordan straffelovsbestemmelserne skal se ud.

Så kort om de enkelte bestemmelser.

Jeg forstår ikke, hvorfor det er nødvendigt i § 193, stk. 1, at fordoble strafferammen fra 3 år til 6 år. Det er vi ikke tilhængere af i SF, og vi synes ikke, at det er begrundet tilstrækkeligt i forslaget.

Vi vil også stille nogle spørgsmål om, hvorfor man har benyttet lejligheden til at foreslå de øvrige ændringer i § 193.

Som hr. Jimmy Stahr helt tydeligt sagde, går lovforslaget i meget høj grad ud på at beskytte industrihemmeligheder, beskytte virksomheders oplagrede data. Det er vi helt enige i at vi skal gøre, men vi vil sætte spørgsmålstegn ved den forhøjede strafferamme på 2 år, når man har skaffet sig adgang til en virksomheds erhvervshemmeligheder. Vi synes, at det at skaffe sig adgang til følsomme personlige oplysninger er en lige så stor forbrydelse, og vi forstår ikke rigtig, hvorfor der ikke i lige så høj grad skal gælde en forhøjet strafferamme her som for industrispionagen.

Med disse bemærkninger vil vi selvfølgelig gå i gang med udvalgsarbejdet. Vi vil se at få opklaret de ting, vi er usikre på. Vi vil stille spørgsmål om de ting, vi er imod. Vi vil afvente høringssvarene. Men som sagt: fra vores side er der ingen hast med at få forslaget igennem i denne samling.

Bernhard Baunsgaard (RV):

For den radikale gruppe er der ingen diskussion om, at vi her er inde på et område, hvor vi er nødt til at tage den moderne teknik alvorligt og derfor også må tage spørgsmålet om datakriminalitet op. Vi er positivt indstillet over for, at det gennem bestemmelserne i straffeloven tydeligere skal understreges, at griber man ind i datareguleringerne og på uretmæssig vis prøver at skaffe sig viden, ja, så er det strafbart.

Der er én side af sagen, jeg godt vil tage op. Det er naturligvis, om de strafferammer, man har foreslået, er de rigtige. Men der er også den anden side af sagen, nemlig at der allerede i vore love om disse dataområder står, at de, der opretter registre eller bruger disse data, har pligt til at sikre dem, sådan at man ikke uden videre kan nå dem.

Spørgsmålet er for mig, om det ikke var rimeligt at fastsætte – jeg har brugt udtrykket om det andetsteds – nogle krasse bøder, hvis

[Bernhard Baunsgaard]

man ligefrem lokker folk til at sikre sig viden på uretmæssig vis, sådan at man frister folk over evne. Vi vil gerne have drøftet igennem i udvalget, om det ikke er rimeligt at tage det op i denne forbindelse.

Lenger (VS):

Først vil jeg gerne sige, at jeg kan tilslutte mig hr. Bernhard Baunsgaards betragtninger om, at vi også må overveje, hvilke repressalier der kan sættes i værk over for personer, der opbevarer data og ikke gør det på en tilstrækkelig betryggende måde.

Lovforslaget har jo det formål at ajourføre en række bestemmelser i straffeloven i takt med den tekniske udvikling og med de kriminalitetsmuligheder, denne tekniske udvikling fører med sig. Det er der for så vidt ikke noget underligt i, for en række af straffelovens bestemmelser tilpasses jo en gang imellem den tekniske udvikling, som det f.eks. skete i 1972, eller måske var det i 1973, jeg husker det ikke nøjagtigt, i forbindelse med forskellige fredskrænkelser.

Vi kan tilslutte os denne ajourføring, og vi kan tilslutte os strukturen i ministerens forslag. Isoleret set er det såmænd ikke så tosset et forslag. Men jeg har alligevel det hjertesuk, at jeg synes, det er påfaldende, med hvilken iver man ønsker straffeloven ajourført i forbindelse med den tekniske udvikling, når det drejer sig om virksomheder og for så vidt også en række offentlige myndigheder. Gid ministeren dog ville lægge den samme ildhu for dagen, når det drejede sig om de øgede muligheder for krænkelse af den personlige integritet, som den tekniske udvikling også indebærer en risiko for.

Da VS sidste efterår foreslog en ajourføring af straffeloven for at få sat en stopper for arbejdsgiveres eller hotellers eller andres registreringer af, hvem andre mennesker ringer til, var der bred forståelse her i folketinget, men det var ikke noget, der hastede, og ministeren og et flertal i tinget henviste i øvrigt problemet til løsning igennem en ændring af registerloven. Man får det indtryk, at den kriminalitet, der er rettet imod erhvervslivet eller det offentlige, betragtes langt mere alvorligt end den kriminalitet, der er rettet mod borgernes personlige integritet.

Det samme indtryk får man, når man ser, hvilke strafferammer der skal gælde efter

dette lovforslag. Ganske vist sker der en ned-sættelse af strafferammen for overtrædelser af § 264, stk. 2, dvs. overtrædelser af stk. 1, nr. 1, under særlig skærpende omstændigheder, men tilbage står, at der gælder forhøjede strafferammer, når kriminaliteten er rettet mod alt andet end personer.

Her tænker jeg ikke mindst på forslaget om at hæve strafferammen for overtrædelser af § 193. Det er præcis den paragraf i straffeloven, som gennem de seneste års praksis er blevet misbrugt og bragt i anvendelse over for situationer, hvor den aldrig tidligere er blevet bragt i anvendelse, senest i forbindelse med HT-konflikten. Det skal den nuværende justitsminister for så vidt ikke have nogen kritik for, for det skred skete i hans forgængers tid, men skredet er sket. Det er meget godt, at det præciseres i bemærkningerne, at der ikke tilsigtes nogen realitetsændring i bestemmelsens anvendelsesområde. Nej tak, men ændringen af anvendelsesområdet er sket gennem den praksis, som anklagemyndigheden og domstolene er begyndt på for nogle år siden, og det er så det anvendelsesområde, der nu skal cementeres, oven i købet med en øget strafferamme.

Hvad er begrundelsen for denne forhøjelse? Ifølge bemærkningerne er det, fordi der kan ske meget betydelige skadevirkninger ved forstyrrelse af kommunikations- og samfærdselsmidler i den udvidede afgrænsning. Det lyder tilforladeligt, men hvornår er det begyndt at indgå i vurderingen, om en bestemt lovovertrædelse indeholder betydelige eller ikke-betydelige skadevirkninger? Det er da i hvert fald ikke noget, anklagemyndigheden og domstolen og for den sags skyld folketinget tager sig af, når det gælder alvorlige miljøforbrydelser, som mildest talt er forbundet med betydelige skadevirkninger, som oven i købet er uoprettelige.

Det, der sker, er derfor, at en ganske udmærket ajourføring af straffeloven kombineres med en forhøjelse af strafferammerne, som indebærer større vægt på erhvervslivets og de offentlige myndigheders sikkerhed i sammenligning med de lovovertrædelser, som er rettet mod borgerne og den personlige integritet. Oven i købet er vi i en situation, hvor vi, som ministeren selv er inde på i bemærkningerne, ikke rigtig ved, hvor meget datakriminalitet der faktisk finder sted. Derimod ved vi, at der begås en del kriminalitet,

[Lenger]

der er rettet mod den enkelte borger, netop ved brug af registre og formentlig også ved brug af EDB.

Det er kun to uger siden, Ekstra Bladet kunne afsløre, at den københavnske overborgmester og den københavnske socialborgmester havde fundet frem til og brugt personlige oplysninger i kommunens registre til at undersøge en hel række irrelevante og personlige forhold hos en borger, der havde dristet sig til at kritisere forholdene i Københavns kommune. Det opfatter jeg som en ganske alvorlig lovovertrædelse, når vi nu diskuterer, hvilke muligheder for kriminalitet den nye teknologi og den nye teknik indebærer i forbindelse med datakriminalitet, EDB og registre, herunder forholdet mellem virksomheder og det offentlige på den ene side og borgerne på den anden side.

Vi kan tilslutte os, at straffeloven føres å jour, og vi kan tilslutte os strukturen i forslaget, men vi synes, at strafferammerne bliver for høje, når vi sammenligner med de strafferammer og ikke mindst praksis i de sager, der er rettet imod borgerens personlige integritet, og med miljøforbrydelser.

Til slut – min taletid er udløbet – vil jeg stille ministeren et enkelt spørgsmål. I sin fremsættelsestale henviser han til lovforslag nr. L 164 om politiets muligheder for øgede efterforskningskridt, bl.a. politiprovokatorer. Men han præciserer ikke, hvad det er i lovforslag nr. L 164, han tænker på. De bemærkninger, der er til lovforslag nr. L 164, er efter min opfattelse heller ikke helt præcise, når man sammenholder dem med dette lovforslag. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, hvad præcist det er i lovforslag nr. L 164, han har i tankerne, når han i sin fremsættelsestale til dette forslag henviser til netop nr. L 164.

Poulsgaard (FP):

Ja, det er tekniske fremskridt, en vidunderverden vi bevæger os ind i, der jo nok hjælper os på mange punkter, og som vi kan glæde os over, men så sandelig også åbner muligheder for mennesker for at lave noget, som ikke er så godt.

Vi synes ligesom den forrige ordfører, at ministeren har fundet noget af det rigtige i dette lovforslag. Vi er heller ikke helt sikre på, om det er den rigtige udmåling af straf,

men hovedsigtet i lovforslaget er vi enige i, og vi vil nok ende med at støtte lovforslaget.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Tak for de venlige bemærkninger, der fra alle sider er fremsat om lovforslaget og om initiativet til lovforslaget. Jeg er taknemlig for det, der er blevet sagt om straffelovrådets arbejde og det resultat, man er nået til, men selvfølgelig også for de venlige bemærkninger, der blev sagt om justitsministeriet og dets embedsmænd i forbindelse med den hurtige fremsættelse.

Det er rigtigt, at jeg har valgt at fremsætte lovforslaget så tidligt som overhovedet muligt, at få dette arbejde i gang så hurtigt som muligt, for jeg synes, det ville være uheldigt, hvis vi kom til at stå i den situation, at man måtte erkende, at der var en omfattende kriminalitet, men at vi ikke ville være i stand til at gennemføre sager imod dem, der har gjort sig skyldig i kriminaliteten, i hvert fald kunne der være en vis usikkerhed om anvendelsen af straffeloven over for kriminalitet af den art. Jeg synes altid, det er uheldigt, hvis man skal støtte sig til analogibetragtninger o.lign. for at gennemføre en sag inden for det strafferetlige område.

Nu var der jo nogle af ordførerne, der, uden at jeg har bedt om det, mente, at vi kan gennemføre lovforslaget allerede før sommerferien. Det ser jeg selvfølgelig gerne. Når jeg ikke har bedt om det, er det, fordi jeg respekterer den aftale, der jo er med folketinget, at forslag, der bliver fremsat efter skæringsdatoen – det var vist 1. februar 1985 – kan man ikke forvente gennemført i denne samling. Men hvis folketingsudvalget mener, at man kan blive færdig med sagen, ser jeg da gerne, at vi fritages for at genfremsætte det til efteråret og gør det færdigt nu.

Fru Ebba Strange spurgte i den forbindelse efter høringsvarene. Jeg regner med, at vi kan få høringsudtalelserne frem en af de første dage. Vi har jo gjort det, der ikke er helt efter den sædvanlige recept, at vi har fremsat lovforslaget, før vi har kunnet meddele høringsvarene. Jeg synes måske nok, at man engang skulle drøfte i folketinget, hvad man foretrækker.

Jeg ved godt, at når man i almindelighed har fulgt dette, at man har hørings svar inde, ja, så har man et godt materiale. På den an-

[Justitsministeren]

den side har vi set ved mange lejligheder, at så føres debatten andre steder end i folketinget. Det er der efter min mening noget uheldigt i. Jeg synes, at folketinget skal være det første sted, hvor man har behandlingen af principperne i en lovgivning.

Jeg hører meget gerne, hvad man foretrækker i folketinget. Dette har altså været et forsøg på at lade folketinget være det sted, hvor man først får behandlingen af den lovgivning, det drejer sig om.

Jeg synes ikke, det er helt retfærdigt, når hr. Lenger siger, at her interesserer man sig for noget, som kan få virkning inden for hele det tekniske område, men hvis der er tale om krænkelse af den personlige integritet, interesserer det ikke lige så meget. Det synes jeg bestemt ikke hr. Lenger har ret i. Jeg synes, at vi på det område, han nævnte, der har med registerlovgivningen at gøre, er kommet så hurtigt frem, som det kunne gøres, med en redegørelse her i folketinget, og vi har været parat til at drøfte den ved en konference. Så har man bedre basis, synes jeg, for den lovgivning, der kunne være tale om på dette område. Det er mit indtryk, at folketinget som helhed i allerhøjeste grad interesserer sig for at modvirke det, der krænker den personlige integritet. Det er i hvert fald min og regeringens opfattelse, at vi skal værne om denne.

Der blev også gjort bemærkninger om § 193. Det var vist hr. Jimmy Stahr, der først gjorde bemærkninger herom. Jeg vil gerne endnu engang pointere, at den ændring af maksimumsstraffen, der er foreslået, ikke tilsigter nogen almindelig forhøjelse af udmålingsniveauet for overtrædelse af denne bestemmelse. Ændringen er begrundet i, at der skal være tilstrækkelige straffe til rådighed over for de meget alvorlige angreb mod det moderne samfunds nervecentre, som de store dataanlæg jo er. Man kan i den forbindelse forestille sig de vanskeligheder, som vil opstå, såfremt vi skulle komme ud for ødelæggelse af politiets dataanlæg, statsskattedirektoratets, postgirokontorets eller på den private side de store bankers dataanlæg, og man kan meget vel forestille sig, at virkningen er, at store dele af samfundet vil blive lammet. Derfor har vi altså ment at måtte have en høj maksimumsstraf her. Vi har i den forbindelse fulgt straffelovrådet, som vi også har gjort på de andre områder.

Hr. Lenger spurgte, hvad jeg mente med i min fremsættelsestale at henvise til forslaget om telefonaflytning m.v. Det er ikke bestemte ting i den forbindelse, men da dette kan dreje sig om meget alvorlig kriminalitet med store virkninger, har jeg gjort opmærksom på, at man i dette tilfælde kunne bringe sådanne særlige efterforskningskridt i anvendelse, og at det kunne have betydning i forbindelse med lovforslaget om telefonaflytning m.v., at dette – selvfølgelig efter behørig kendelse – kunne være med til at afdække en kriminalitet, det måske ellers kan være meget vanskeligt at komme til livs.

Ganske naturligt er der gjort nogle bemærkninger om, hvad man skal gøre for at få dem, der har ansvaret for det, til at opbevare data på betryggende måde. Jeg synes, at det er meget vigtigt at forebygge datamisbrug, og jeg gør opmærksom på, at der er jo heller ingen, der i dag står hverken ansvarsfri eller straffri, hvis de ikke opfylder det, de skal.

De to lovbestemmelser skal ses i sammenhæng med registerlovenes bestemmelser, og efter dem skal der jo træffes fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at dataregistrerede oplysninger misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab. Disse to lovbestemmelser skal ses i sammenhæng med den meget betydningsfulde kontrol- og godkendelsesfunktion, registertilsynet udøver. Tilsynet kan jo efter loven om private registre pålægge private virksomheder at træffe foranstaltninger med henblik på at modvirke, at registrerede personoplysninger misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab, og der er i registerloven en bestemmelse om, at det er strafbart ikke at overholde sådanne sikkerhedsforanstaltninger.

Det var vedrørende de private registre.

Hvis man ser på de offentlige registre, ser man, at tilsynet skal godkende forskrifterne for registrene, og tilsynet skal i den forbindelse påse, at der er truffet fornødne sikkerhedsforanstaltninger. Der kan ifølge registerloven fastsættes bestemmelser i forskrifterne om straf for overtrædelse af disse.

Jeg mener altså, at den gældende lovgivning allerede giver mulighed for at straffe den, der ikke opbevarer data på betryggende måde, og jeg er ikke bekendt med, at der skulle være sager, hvor disse regler ikke har været fuldt tilstrækkelige. Jeg mener derfor

[Justitsministeren]

ikke, at der er noget grundlag for at ændre disse regler, og det har straffelovrådet jo heller ikke foreslået.

Datateknik er som bekendt udbredt i alle industrialiserede lande, og datakommunikationen åbner mulighed for, at dataforbrydelser kan begås på tværs af landegrænserne. Disse internationale aspekter, som flere ordførere også var inde på, har nødvendiggjort en tæt kontakt med andre vestlige industrilande under udarbejdelsen af lovforslaget. Lovforberedelserne er da også foregået i tæt kontakt med disse lande, herunder de andre nordiske lande. Så vidt jeg ved, er Danmark det første land i Vesteuropa, der gennemfører en lovgivning om datakriminalitet, og det danske lovforslag har allerede vakt betydelig opmærksomhed i Europarådet. Her har man i øvrigt bl.a. på dansk initiativ netop nedsat en arbejdsgruppe, som skal vurdere spørgsmålet om datakriminalitet. Arbejdsgruppen skal herunder også vurdere behovet for at supplere de eksisterende konventioner på strafferettens område, sådan at man har tilstrækkelige instrumenter i hænde over for den internationale datakriminalitet, og jeg kan i den forbindelse oplyse, at Danmark vil være repræsenteret i denne arbejdsgruppe.

Jeg mener også, at vi skal lægge megen vægt på den uddannelse, som må finde sted i politiet og i anklagemyndigheden, for at vi kan have tilstrækkelige muligheder for at opdage forbrydelser, der begås på dette område. Det er kostbart på mange måder, hvis man ikke har et tilstrækkeligt værn over for datakriminaliteten.

Jimmy Stahr (S):

Jeg skal lige sige – og det bliver vel nærmest til fru Ebba Strange – at når jeg talte om, at vi måske kunne komme igennem med dette her inden sommer eller tidligt næste samling, så er det nok, fordi jeg har en eller anden fornemmelse af, at når man laver sådan et stykke arbejde og skriver nogle bemærkninger som dem, der står i dette lovforslag, så står der jo faktisk – uden at det på nogen måde vil kriminalisere hverken ministeren eller ministeriet – en hel del gode råd i bemærkningerne om, hvordan man faktisk kunne udnytte disse ting, og hvem der kan straffes og hvem der ikke kan straffes osv. Jeg synes, at når man først har fremsat et

sådant lovforslag, så skal man også skynde sig at få lavet en lovgivning på området. Men det er da helt klart, at vi skal være omhyggelige i retsudvalget, for ellers er vi selvfølgelig først rigtig ude af svømme.

Efter at ministeren nu har sagt det sidste her, er jeg selvfølgelig lidt mere tryk i spørgsmålet om, hvorvidt databehandlingsanlæggene er sikre nok, og om mennesker, der har dem, selv gør nok. Hvis det er sådan, som ministeren sagde nu, at der er straffemuligheder og muligheder for at gribe ind osv., og at vi kan være helt trygge, så er det selvfølgelig i orden. Men jeg har stadig væk en fornemmelse af, at når nogle af de her unge »hackere« som hobby sidder og leger og prøver at komme ind i anlæggene, så kan de altså komme ind, og jeg føler mig ikke altid sikker på, at der så egentlig sker noget med andre end dem, der kommer ind i anlæggene. Det synes jeg er lidt forkert i den sammenhæng, og det bliver i hvert fald lidt grotesk, hvis sådan én skal have 6 år i spjældet og så den, der ikke har sikret anlægget, ikke får noget som helst for det. Det var hr. Bernhard Baunsgaard også inde på. Nogle krasse bøder osv. var måske en udvej, men måske er alt det, jeg står og siger her, spildt, hvis det er, som ministeren siger, at der er alle disse muligheder. Så er jeg tryk.

Hagen Hagensen (KF):

Først en enkelt bemærkning til ministeren, der nævnte dette, at tinget får betænkninger først, og at vi får dem, uden at der er høringsvar. Hertil vil jeg gerne sige, at jeg synes, det er en god ting, at det er tinget, der kommer først ind, om jeg så må sige. Alt for ofte har det været sådan, at man faktisk har kunnet læse om en hel masse, der muligvis ville komme, og hvor det var høringer i gang det ene og det andet sted, og så kunne folketinget bagefter få lov til at kigge på tingene. Jeg synes, det er en god ting, at vi får det herind, og så kan de høringsvar og det materiale, som vi skal have med at gøre, jo udmærket indhentes under udvalgsarbejdet.

I denne forbindelse er det vel også rime- ligt, at vi prøver på at gennemføre en hurtig lovgivning på dette område, idet jeg synes, at hr. Jimmy Stahr har ret i, at der er givet anvisninger på, hvorledes man kan klare tingene på en måde, som man i hvert fald ikke

[Hagen Hagensen]

bør klare dem, og det skal vi vel ikke medvirke til. Omvendt skal vi naturligvis også sørge for, at lovforslaget får en fuldstændig god og fyldestgørende behandling i udvalget.

Jeg brugte før det udtryk, at der var misbrug, som egentlig ikke burde være belagt med straf, og så var der den egentlige kriminalitet på dataområdet, som givetvis må være belagt med straf. Der kan være mange misbrug, for hvilke der er ansvar, og hvor følgen er andet end straf og endda i visse tilfælde kan være nok så alvorlig for dem, det går ud over. Det kan vi se nærmere på i udvalget.

Og så blot en bemærkning til hr. Lengers udtalelse om, at det var det offentlige, det var virksomhederne, man beskyttede, men man interesserede sig ikke for at beskytte den enkelte borger. Ja men må jeg i den forbindelse dog have lov til at sige: hvem er det, der skal beskyttes, hvis vi vil have tingene bragt på rette plads? Er det ikke borgerne? Hvad er det offentlige, og hvad er virksomheden? Hvem er det, det går ud over, hvis der sker noget? Det er borgerne. Det er dem, vi vil beskytte. Det kan dreje sig om »sort skærm«, det kan dreje sig om Tuborgvogne på tværs det ene eller det andet sted, det kan dreje sig om mangt og meget, hvor forholdet er det, at det ikke er det offentlige som sådan, det går ud over, det er borgerne. Det, man gør, er vendt imod borgerne, og det ønsker borgerne at beskytte sig imod gennem denne rimelige lovgivning. Jeg synes, der er grund til at understrege, at det er ikke noget, man gør imod borgerne.

Så vil jeg godt lige føje til, at der er ingen, der ikke har villet være med til at træffe foranstaltninger over for de indgreb, der kan ske ved at krænke den enkelte borgers integritet, men det hører blot ikke hjemme i denne sammenhæng.

Ebba Strange (SF):

Mine bemærkninger under mit første indlæg var bestemt ikke en kritik af, at ministeren havde udarbejdet lovforslaget og ladet det tilgå folketinget, inden høringssvarene forelå. Mine bemærkninger handlede om, at jeg egentlig godt ville se høringssvarene, inden vi færdiggjorde sagen i folketingets retsudvalg, for jeg er helt enig med ministeren i, at det er vigtigt, at vi umiddelbart får lejlighed til at give vores mening til kende om de

ting, der ligger på bordet, og tage stilling til dem, vurdere dem. På den anden side synes jeg også, det kan være en hjælp i vores stillingtagen at høre, hvad folk siger, der sidder og arbejder med disse ting til hverdag, og som har fået forslagene til høring. Men som sagt er det ikke nogen kritik af den måde, ministeren har handlet på. Det var en bemærkning, jeg kom med, da jeg kommenterede, hvor hurtigt arbejdet i udvalget nu skulle gå.

Så vil jeg som argument for mit første indlæg også gerne sige, at når vi er det første land i Vesteuropa, der skal gennemføre en lovgivning på dette område, så er det jo kolossalt vigtigt, at vi gør det så rigtigt, som vi nu kan. Jeg må indrømme, at jeg ikke har tænkt på hr. Jimmy Stahrs begrundelse for at gøre det færdig hurtigt, og jeg ved heller ikke rigtig, om jeg vil bøje mig for det, men jeg vil i hvert fald kun gøre det færdig hurtigt, hvis jeg er sikker på, at det har fået en ordentlig og grundig behandling. Det synes jeg nok er vores forpligtelse, selv om vi skulle have givet nogle folk nogle gode ideer; så må vi jo håbe, de ikke bruger dem.

Lenger (VS):

Det hensyn, som hr. Hagen Hagensen taler om, hensynet til borgeren, kan jo bruges til at legitimere hvad som helst. Det afgørende, synes jeg, er, hvad det er, man gør, og hvilke hensyn man viser hvilke borgere, og jeg har undret mig over, at hr. Hagen Hagensen nu to gange har talt om begrebet »sort skærm« i forbindelse med dette lovforslag.

Der kan jo være mange forskellige årsager til, at man har »sort skærm«, og jeg synes ikke, at hr. Hagen Hagensen sondrer tilstrækkelig meget mellem de årsager, der kan være. Man kan jo have »sort skærm«, fordi der er tale om en arbejdsnedlæggelse, og det kan man vel meget dårlig betragte som et tilfælde, der kan komme til at falde ind under straffelovens § 193. Så kan man have »sort skærm«, fordi der er nogle, der forstyrrer kommunikationen, og dér er det så, at § 193 kommer på tale. Men ligesom man vel hidtil forhåbentlig har sondret mellem arbejdsnedlæggelse og andre årsager til, at samfærdslen ikke fungerer, så går jeg da ud fra, at man med en anvendelse af § 193 også i situationer med forstyrrelser af kommuni-

[Lenger]

kationen i betydningen fjernsynet vil tillægge den samme sondring en vis betydning. Ellers er vi jo ude i noget, der rækker langt videre, end hvad der tidligere er faldet ind under straffeloven.

Derfor vil jeg gerne spørge hr. Hagen Hagensen, hvorfor han hele tiden trækker dette begreb »sort skærm« ind i billedet, for der kan altså være mange forskellige årsager til, at der er »sort skærm« ind imellem, og jeg vil gerne bede hr. Hagen Hagensen bekræfte, at det kun er i visse situationer med »sort skærm«, man kan tale om at bruge straffeloven, og ikke bare sådan ud i den blå luft og ukritisk og i alle situationer med »sort skærm«.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Det forhold, hr. Lenger nævnte, kan vi drøfte videre i udvalget, men jeg vil blot for mit vedkommende sige, at jeg finder, at der har været tilfælde af »sort skærm«, hvor der absolut ikke har været grund til, at den skulle være der, og hvor man, selv om der er arbejdsnedlæggelse blandt nogle, må sørge for at sætte de kræfter ind, der kan benyttes til at sørge for, at det for os alle væsentlige kommunikationsmiddel kommer til at virke.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det skal kun være en enkelt bemærkning om det emne, hr. Hagen Hagensen og fru Ebba Strange var inde på i forbindelse med tidspunktet for fremsættelsen af lovforslag. Jeg opfattede bestemt ikke spørgsmålet om høringssvarene som en kritik fra fru Ebba Stranges side. Jeg benyttede bare lejligheden til at tage noget op, som jo rækker langt ud over dette lovforslag, også ud over justitsministeriets område, og som vedrører hele folketinget. Jeg tror i øvrigt, det er et emne, fru Ebba Strange og jeg har været med til at drøfte i vores fælles tid i præsidiets. For jeg må erkende, at det altid har irriteret mig som folketingsmedlem, når debatten var foregået helt andre steder, når oplysninger var givet til forskellige organisationer og sagkyndige osv. og folketinget kom sidst i rækken. Derfor er jeg da meget i tvivl om, hvorvidt det er rigtigt, som vi har det i øjeblikket, at alle disse organisationer og personer og sagkyndige skal høres, og så kommer folketinget bagefter

som, man må vel ikke sige det tynde øl, men sådan kan det jo virke i situationen, for så er det hele færdig og overstået.

Det kan selvfølgelig være bekvemt for ministre, det kan jeg da godt se. Så er man dækket ind, man har de sagkyndiges udtalelser, har måske også rettet sig efter dem på nogle områder osv., og så kan man altid henvisne til det. Men det har aldrig været helt det, der har været meningen med folketingets virksomhed i forbindelse med den principdebatt, som man skulle have ved første behandling. Her må det være folketinget, der får sagen serveret fra ministrene, og så tager man dér den første stilling.

Så bør selvfølgelig både folketing og ministre være bevægelige, når der på grundlag af høringssvar kommer nogle forslag om at ændre tingene, men det er noget ganske andet. Så har man ikke låst sig fast på forhånd.

Men det kunne jo somme tider være en vældig fordel for os alle sammen, hvis vi lærte ikke at låse os alt for fast. Så jeg var i og for sig glad for, at vi fik denne lejlighed til at drøfte et emne, som jeg i hvert fald håber interesserer folketinget, for det er ikke noget ganske uvæsentligt i forbindelse med folketingets arbejde.

(Kort bemærkning).

Lenger (VS):

Man kan mene, hvad man vil om »sort skærm«, og hr. Hagen Hagensen og jeg mener tilsyneladende noget forskelligt om en række af de situationer, der har været. Det skal, som hr. Hagen Hagensen siger, ikke diskuteres nu, men jeg vil dog godt bede hr. Hagen Hagensen om at udtale sig om, hvorvidt han er enig eller uenig i, at der er forskel på, om skærmen er sort, fordi arbejdet er nedlagt, eller om det er, fordi nogle andre måske hindrer udsendelserne i at finde sted.

Jeg vil godt parallelisere til den situation, at der sandelig også er forskel på, om samfærdslen forstyrres ved, at nogle buschauffører nedlægger arbejdet, og så den situation, at nogle mennesker måske går ud og brækker gaden op, eller hvad ved jeg. Der er en helt klar forskel. Det første har traditionelt ikke været strafbart, men det har det sidste været, og jeg håber da meget, at man, hvis man skal bringe § 193 eller andre paragraffer i anvendelse i videre udstrækning i forbindelse med

[Lenger]

det kommunikationsmiddel, som hedder fjernsynet, så vil lave en tilsvarende son-dring. Og hvis hr. Hagen Hagensen ikke vil udtale sig om det, vil jeg da gerne spørge justitsministeren: er det meningen, at man kan kriminalisere en »sort skærm«, der alene skyldes arbejdsnedlæggelser på fjernsynet?

Justitsministeren (Erik Ninn-Hansen):

Hvis der ikke er nogen sanktion direkte knyttet til arbejdsnedlæggelsen, og det er der jo sjældent her i landet, så mener jeg ikke, man kan kriminalisere den. Det, man kan kriminalisere, er, hvis man forhindrer, at meddelelser, som jo kan være af livsvigtig betydning for samfundet, kommer ud til folk, ved at man fuldstændig standser radio eller fjernsyn, også de nyhedsudsendelser, der kan være en nødvendighed i nogle situationer. Hvis det kommer til at dreje sig om dette, så mener jeg, at der kan være tale om noget kriminel.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af lovforslag nr. L 228:

Forslag til lov om et særligt grønlandsk flag.

(Fremsat 24/4 85).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Søren B. Jørgensen (S):

Efter hjemmestyrets indførelse den 1. maj 1979 er det klart, at ønsket om et særligt grønlandsk flag på et eller andet tidspunkt

måtte dukke op. Nu er forholdet jo dette, at diskussionen om et særligt grønlandsk flag ikke er ny. Så vidt jeg erindrer, startede diskussionen grundlovsdag 1973, og husker jeg ikke helt galt, var det bladet Grønlandsposten, der startede den. Man lad det nu være.

Diskussionen er kommet så langt, at landstinget altså nu på sin samling her i februar måned har besluttet, hvordan et særligt grønlandsk flag skal se ud, såfremt vi her i folketinget giver vores tilslutning til det. Resultatet er blevet, at det skal være et flag med de samme rød-hvide farver, som vi finder i Dannebrog, og efter hvad jeg kan forstå, skal flaget symbolisere den livgivende sol, der stiger op i horisonten, med sneens og isens hvide farver som baggrund. Det har landstinget vedtaget, og hvis jeg husker ret, har man vedtaget det ved en skriftlig afstemning med 14 stemmer for og 11 stemmer imod.

Jeg har så mærket mig, at det ikke er et korsbanner, man har valgt, som vi har det i alle de andre nordiske lande og i de to selvstyrende områder, som også har et korsbanner. Det har man ikke ment at ville have i Grønland. Jeg tager ikke dette som udtryk for nogen som helst afstandtagen fra samarbejdet med de andre nordiske lande. Ifølge hjemmestyreloven er det jo folketinget, der kan bestemme, at Grønland kan have sit eget særlige flag, og ligeledes kan bestemme, at det er grønlænderne selv, der bestemmer, hvordan det skal se ud, ligesom det også er landstinget, der kan fastsætte regler for flagets anvendelse.

Jeg har så også bemærket, at Dannebrog, ligesom det er tilfældet på Færøerne, skal anvendes af rigsmyndighederne i Grønland, og at private fortsat kan flage med Dannebrog, såfremt de ønsker det.

Grønlandsministerens forslag om at overføre sagsområdet vedrørende et særligt grønlandsk flag, dets udseende og dets anvendelse til hjemmestyret kan vi i socialdemokratiet tilslutte os, og såfremt nogle af ordførerne ønsker udvalgsarbejde, kan jeg her tilsige en meget hurtig og velvillig behandling.

Elisabeth Krog (KF):

Dette lovforslag er jo fremsat i overensstemmelse med det grønlandske hjemmestyres ønske om at få anerkendt et særligt grønlandsk flag og få overført kompetencen til at